

Revolucionarka Angela Klopčič-Nina

Dne 2. februarja letos je v kliničnem centru umrla Angela Klopčič-Nina. Ko sem došla, da je ni več, se je pred menoj odvilo njeno težko življenje. Začelo se je v Vodmatu, v proletarskih Mostah, kjer se je rodila 5. septembra leta 1905 v družini krojača Koviča. V Mostah se je tudi priključila napredni mladini. Zaradi njene delavnosti in revolucionarnosti jo je kmalu opazila komunistična stranka in dvajsetletna je bila 1925. leta sprejeta v njene vrste. Postala je tedaj ena redkih slovenskih žena — komunistk.

Njeno partijsko delo je bilo od vsega začetka pestro: od prepisovanja člankov in tipkanja matric za ilegalne lepake do prenašanja ilegalne literature in pomembne pošte.

Že leta 1926 so jo delegirali v žensko komisijo komunistične stranke Jugoslavije za Slovenijo. Tedanje revolucionarke so se zelo trudile, da iztrgajo zvezo delavskih žena in deklet izpod vpliva socialnih demokratov. V tem času si je Angela našla zaposlitev v sindikatu živilskih delavcev. Tudi tja je vnašala komunistične ideje.

Pri partijskem delu se je seznanila s komunistom Francetom Klopčičem in z njim povežala svoje življenje.

Spomladi leta 1930 je komunistična stranka poslala moža, ki je že nekaj časa živel in deloval v ilegali, najprej na Dunaj, potem pa v Sovjetsko zvezo. Ker je tudi Angeli v tistih težkih dneh diktature grozila aretacija, je kljub bolezni, ki ji je načela pljuča, odšla za njim.

V Sovjetski zvezi so jo preimenovali v Nino Pavlovno Vagner. Tam je Nina doživela strašno krivico in dolga leta hudega trpljenja, čeprav je izredno prizadevno delala najprej kot medicinska sestra v Alupki na Krimu, potem pa kot upravnica splošne knjižnice na železniškem vozlišču velikega gradbišča Bobriki, kjer so gradili velik kombinat in mesto ob njem. Mesto se je kasneje imenovalo Stalinogorsk.

Ko je bila 1937. leta kake tri mesece noseča in sta oba z možem že z velikim veseljem pričakovala otroka, so ju pod lažnimi obtožbami aretirali. Po sklepu ljudskega komisariata za notranje zadeve sta bila obsojena na osem let odzema svobode in na delovno — popravno taborišče. Možja so poslali prestajati kazen daleč na sever evropskega dela Sovjetske zveze. Samo enkrat mi je Nina potožila, kako je bilo hudo takrat, ko je rodila pod stražo v bolnišnici, potem pa so jo s trimesečno hčerko poslali s transportom v taborišče v Kazahstan. Ob suhi hrani so potovali pet dni. Lačni otroci so vso pot jokali. V taborišču so jih naselili v lesene barake, polne stradanih stenic. Trinajst mesecev se je Nina bojevala za življenje hčerke, toda zaman. S kakšno nežnostjo in s kakšno žalostjo v srcu je Nina potem vse življenje gledala otroke! To smo dojeli samo njeni prijatelji.

Čeprav je Angeli-Nini tedanja sovjetska oblast naredila tako strašno krivico, je v taborišču ves čas, kljub bolezni in izčrpanosti, požrtvovalno delala. Ko pa je Hitler na-

padel Sovjetsko zvezo, je sklenila: Sedaj moram delati z vsemi močmi, da tudi jaz pomagam premagati nacizem! Potem bo svobodna tudi Jugoslavija in z možem se bova že kako vrnila v domovino, je ves čas verovala.

Kljub Ninini prizadevnosti pa je iz taborišča niso spustili niti dan pred iztekom »kazni«. Klopčičeva je edina Slovenka, ki je prestajala vse strahote Stalinovih taborišč, in to polnih osem let.

Potem je bila srečna, ko so ji dovolili oditi k možu, ki je bil tudi spuščen iz taborišča, moral pa je ostati pri istem delu. Tudi v Uhti se je takoj zaposlila. Z možem sta se pričela bojevati za dovoljenje, da se vrmeta v domovino. Toda minilo je še polnih deset let, preden sta uspela. Pred letom 1948 je že vse kazalo, da jima bodo dovolili vrnitev, ko pa je prišlo do spora KPJ z Informbirojem, svoje želje nista smela niti omeniti.

Šele po Stalinovi smrti so se začele razmere spreminjati. Leta 1955 sta bila oblastno in partijsko rehabilitirana, poleti

1956. leta pa sta se smela vrniti v domovino.

Angelo Klopčič-Nino sem spoznala v jeseni 1956. leta. Ugotovila sem, da se za njeno skromnostjo skriva človek izrednih kvalitet. Takoj se je vključila v delo. Spominjam se, da se je navduševala nad vsem, kar smo do tedaj zgradili in ustvarili. Po drugi strani pa jo je nepopisno bolela vsaka krivica in napaka.

Na žalost pa se je vrnila v domovino z močno načetim zdravjem, ki se je z leti še slabšalo in jo končno prisililo v posteljo.

Danes moramo ugotoviti, da smo bili do tovarišice Klopčičeve premalo pozorni, čeprav smo jo vsi, ki smo jo poznali, spoštovali in jo imeli radi. Prerana smrt je zaprla knjigo njenega bogatega in predanega revolucionarnega življenja.

Vsem, ki smo jo poznali, predvsem pa mlajšim, je bila vzor resnične komunistke in taka bo ostala v našem spominu.

IVKA KRIŽNAR